

Na margo chovu ošípaných na Slovensku...

Straší nás africký mor ošípaných? Väčšinu z nás už nie, keďže málokto chová ošípané na Slovensku. Bohužiaľ... Naša sebestačnosť, čo sa týka produkcie bravčového mäsa, je pritom na známej nízkej úrovni. Pravdou je, že v posledných dvoch rokoch mierne stúpol počet prasníc v chovoch. Teraz je ich na Slovensku okolo 35 000. Kde sa nachádzajú tie zvieratá? Poviem Vám, väčšina nie je na slovenských družstvách, ani v malochovoch a ani na rodinných farmách.

MVDr. Balázs Kósa, PhD.
špeciálny poradca
SCHAUMANN SLOVENSKO
súkromný veterinárny
lekár
telefón 0908 628 834

Je známe, že dve tretiny zo všetkých chovaných prasníc na Slovensku sú vo vlastníctve zahraničných investorov, hlavne z Dánska. U nich reálne cítime hrozbu z AMO. Ako?

AMO

Ak aspoň teoreticky odložíme nabok problematiku zavlečenia nákaz diviakmi - aj keď vieme, že táto cesta sa ukazuje ako primárny zdroj

šírenia infekcie - dostaneme sa k otázke: Koho vlastne najviac ohrozuje táto choroba? Samozrejme, že najviac sú ohrození najväčší chovatelia, ktorí chovajú zvieratá v najvyšších koncentráciách. Mám pravdu? Možno áno, možno nie. Najväčší chovatelia nielen na Slovensku, ale aj v Európe sú najväčšími aj preto, lebo majú najprofesionálnejší prístup k chovu ošípaných. To znamená, že majú najviac prepracované systémy chovu, najrozšírenejší zoznam kritických bodov produkcie a najlepšie určené protokoly chovu podľa kategórií zvierat. Jeden z týchto bodov je tzv. biosecurity, teda biologická bezpečnosť chovu. Málokterý druh hospodárskych zvierat potrebuje takú silnú ochranu pred zavlečením nákaz ako ošípané.

Čím je farma väčšia, tým má väčšie riziko, že sa práve k nemu niečo dostane, zároveň má aj najtragickejšie následky na takých obrovských počtoch zvierat. Vráťim sa k otázke ako vidím na veľkochovateľoch, že pod AMO vidia reálnu hrozbu. Mal som možnosť vidieť vypracované plány proti zavlečeniu nákaz všeobecne a osvetovú činnosť, ktorú vykonávajú medzi svojimi zamestnancami. Je to ozajstne na vysokej úrovni.

INTENZIFIKÁCIA

Niekedy mám pocit u menších chovateľov (a nielen u malých), že niektoré farmy fungujú na základe: však bude to nejako, keď to vyjde tak dobre, ak nie tak chov zavrieme. Myslím

**Pozývame Vás na 6. odborný seminár
zameraný na výživu a choroby
vo výkrme ošípaných, ktorý sa uskutoční
vo štvrtok 29. 11. 2018 o 9:00 hod.
v Hoteli Tenis, Zvolen.
Viac na www.schaumann.sk**

si, že táto cesta ozaj nevedie nikam inam, len chovy zatvárať postupne. Zintenzifikovaním produkcie, vypracovaním a dodržaním protokolov chovu sa dajú dosiahnuť reálne dobré a konkurencieschopné výsledky v tomto sektore. Jedna z možností v sektore chovu ošipáných je zavedenie prísne definovaných a kontrolovaných ochranných značiek v rámci regiónov aj celého Slovenska, ktoré reálne ubezpečia spotrebiteľov, že konzumujú a kupujú kvalitné domáce výrobky. Situácia je reálne veľmi zložitá. Nemajú všetci rovnaké podmienky pre svoju činnosť v poľnohospodárstve, ktoré ani nepatrí k prioritne podporovaným odvetviám zo strany štátu. Jednoznačne sa treba rozhodnúť, či chceme naďalej chovať ošipané. Ak áno, tak nemusíme sa báť prevziať niektoré dobre fungujúce modely chovu. Dobrý chovateľ je schopný povedať čo potrebuje a aké má ciele. Potom sú na to odborníci teoretickí aj praktickí, ktorí im vedia pomôcť pri vypracovaní tohto správneho postupu pre dosiahnutie ich cieľov.

PRACOVNÉ SILY

Ako najväčší problém sa ukazuje v poslednom období, nielen v oblasti chovu ošipáných, ale celkovo v poľnohospodárstve, absencia pracovnej sily všeobecne. Viaceré poľnohospodárske subjekty stroskotávajú práve kvôli tomu, lebo nedokážu prilákať dostatočný počet kvalifikovaných ľudí na svoje farmy. Táto záležitosť však potrebuje komplexné riešenie zo všetkých strán, čo bude trvať pomerne dlho, ale je to pravdepodobne najsúrnejšia téma v poľnohospodárstve momentálne.

ZASTÚPENIE PLEMEN

Jedna z ďalších aktuálnych otázok v súčasnosti je zastúpenie jednotlivých plemien ošipáných chovaných na Slovensku. Je čas zamyslieť sa nad tým, či naše klasicky chované plemená sú ešte konkurencieschopné. Samozrejme, tým nemyslím len materské línie, ale aj línie otcovské. Jednoznačne treba však brať do úvahy aj naše možnosti a podmienky chovu, čím zas

sa dostávame k otázke, či sme vôbec schopní produkovať zvieratá v takom množstve, aké je žiadané pre dopracovanie sa k pozitívnym číslam z ekonomického hľadiska. V čase najväčšej krízy cien ošipáných v živej hmotnosti pod 1,00 €/kg bez DPH, bol vyrátaný potrebný počet odstavených prasiatok na vrh a prasnicu za rok. Toto číslo bolo 28 jedincov. Koľko chovateľov to dosiahlo vtedy a koľko teraz? Stále nie je ich veľa. Niektorí sa stávajú nadpriemerným, lebo sa snažia využiť všetky dostupné zlepšenia skrz celej širokej škály faktorov chovu zvierat. Sem patria: Nové technologické vybavenie, najvhodnejšia genetika, vynikajúca biologická bezpečnosť, stály veterinárny dozor a, samozrejme, kvalitná výživa s profesionálnym poradenstvom.

VÝŽIVA

Do kŕmnych dávok zvierat sú už štandardne pridávané vitamínovo-minerálne aditíva s obsahom probiotík (BONVITAL), komplexu organicky viazaných mikroprvkov (ATG), aminokyselín a aromatických látok v dobre miešateľnej forme a fytáza, teda produkty línie SCHAUMALAC.

V poslednom období došlo k zmene pridanej fytázy v koncepte SCHAUMANN. Ide o zmenu z 3-fytázy na 6-fytázu. Táto nová forma enzýmu sa získava pomocou „spolupráce“ troch druhov baktérií a vláknitých húb z rodu *Aspergillus*. Nová forma fytázy je oveľa účinnejšia. Pridaním 500 FTU tejto formy 6-fytázy získame 1,13 g stráviteľného fosforu navyše v 1 kg kŕmnej zmesi pri ošipáných. V bežnej kŕmnej dávke nachádzame 3–4,5 g natívneho fosforu v 1 kg zmesi, z čoho 60–70 % je v tzv. fytátovej, pre ošipané nevyužiteľnej forme. Práve preto má veľký význam pridávanie čo najefektívnejšej formy fytázy do kŕmnych zmesí najmä pri rastúcich zvieratách. Všetky aditíva od spoločnosti SCHAUMANN už obsahujú túto novú formu enzýmu.

V roku 2005 bolo znovu povolené používanie krvnej plazmy vo výžive ošipáných v EÚ. Krvná

plazma sa vyznačuje veľmi vysokou biologickou hodnotou pre prasiatka, ktorá ako prídavok do predštartérov a štartérových zmesí výrazne zvyšuje ich kvalitu. Ide o pravidelne kontrolovanú zložku len od schválených renomovaných dodávateľov, garantovane bez prítomnosti aktívnych patogénov (napr. PEDV). Krvná plazma od ošipáných prechádza viacstupňovou kontrolou. Výsledky výskumov preukázali pozitívny vplyv na denné prírastky živej hmotnosti, príjem krmiva a konverziu krmiva do 2 týždňov po odstave. Vyšší príjem krmiva pomáha predchádzať poškodeniu črevných klkov a redukovať zápalové procesy v čreve zvierat. Z ďalších pozitívnych vlastností plazmy treba spomenúť jej účinok proti hnačkovým ochoreniam prasiat po odstave a znižovanie exkrécie patogénnych *E. coli* do prostredia. Tieto skutočnosti sa vysvetľujú tým, že imunoglobulínová zložka krvnej plazmy v čreve zvierat vytvára „ochranný film“, a bráni koliformným baktériám adherovať na črevnú stenu.

Mikroprvky hrajú dôležitú úlohu pri budovaní tkanív (kolagén a keratín), fungovaní enzýmov a imunitného systému, navyše sa zúčastňujú aj krvotvorby. Používanie organicky viazaných prvkov je už známejšou kapitolou pre chovateľov ošipáných. Z najvýznamnejších predností treba spomenúť ich lepšiu resorpciu z čрева, nižší výskyt neželaných antagonistických reakcií s inými prvkami (napr. Fe-Zn, Mn-P, Cu-Zn.), možnosť nižšieho dávkovania s vyšším efektom v porovnaní s anorganickými zlúčeninami. Posledná skutočnosť napomáha znižovať vylučovanie spomínaných mikroprvkov do životného prostredia. Komplexné používanie organicky viazaných mikroprvkov má za následok zlepšenie produkčných parametrov a zdravotnej situácie v chove. Firma SCHAUMANN sa prezentuje v tejto oblasti produktmi s označením **ATG = AMINOTRACE**.

Je možné pridávať do kŕmnych zmesí aj špeciálny produkt **SCHAUMA STABIL** v najkritickejších obdobiach, ktorý obsahuje prebiotikum, monoglycerid (baktericídny účinok), kyselinu a prírodný rastlinný extrakt na znižovanie prejavov zápalu v organizme. K výmene stredno reťazcových mastných kyselín (MCFAs = medium-chain fatty acids) v našich produktoch za monoglyceridy (MCMs) došlo v dôsledku ich lepších technických a biochemických vlastností. Kým MCFA potrebujú aspoň slabé kyslé pH k ich úplnému fungovaniu počas eliminácie patogénnych buniek, monoglyceridy sú aktívne pri širokom rozpätí pH, navyše nemajú žiadnu vôňu a chuť (neovplyvňujú príjem krmiva). MCM po vstupe do bakteriálnej bunky rozpadne na jeho 2 základné zložky (glycerid a MCFA), kde MCFA naruší DNA patogénnej bunky, následkom čoho prichádza k jej zániku. Majú účinok proti G+ aj G- baktériám, čo má enormný význam v kritických fázach produkcie. V terénnych pokusoch SCHAUMA STABIL dokázal významne znížiť množstvo použitých antibiotík v období do konca predvýkrmu.

Prajem Vám veľa úspechov v maštali v nasledujúcom období chovu ošipáných na Slovensku. □

SCHAUMALAC

krmivo pre ošípané s novou 6-fytázou

NOVÉ

SCHAUMA STABIL

krmné aditívum na zníženie množstva
antibiotík použitých vo výkrme

SCHAUMANN
- Úspech v maštali